

KONTRAST MADDE İLE KAROTİS SİSTEMİNİN BİLATERAL DOLDURULDUĞU 70 ERİŞKİN OLGUDA SAĞ VE SOL ANJİOGRAFİK SYLVIAN NOKTALARIN KARŞILAŞTIRILMASI (x)

Dr. M. Arı BALCI (xx)

Dr. M. Mehmet ÖZTOPÇULAR (xxx)

Dr. Mehmet NADİR (xx)

Dr. Yalçın YILIKOĞLU (xx)

Dr. Sebahattin ÜNSALAR (xx)

ÖZET

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Kliniğinde Ocak 1972-Haziran 1979 tarihleri arasında direkt delme tekniği ile yapılan 1410 karotis anjiografisinden digital bası ile iki taraflı doldurulabilen ve anjiografik bir patoloji saptanmayan 70 erişkin olgu çalışma kapsamına alınmıştır. Bu olgularda sağ ve sol anjiografik sylvian noktalar (ASN) birbirleri ile yöntemimiz dahilinde karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

Bu güne değin yapılan yayınlarda sol hemisferin sağ ve sol elini kullanan kişilerde dominant hemisfer olduğu hakkında ortak bir görüş hakimdir (1,2,3,4,5). Bilindiği gibi ASN, A. serebri medianın sylvian fissürden çıkmadan önce son dalının en medialde olan noktasıdır (6). Taveras, sağ ve sol ASN ların genellikle eşit olduğundan bahsetmektedir (7).

YÖNTEM VE GEREÇLER: Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Kliniğinde normal olarak rapor edilmiş ve digital kompresyona iki taraflı olarak doldurulmuş 70 erişkin olgunun ön-arka anjiogramları gereçlerimizi oluşturmuştur. Yöntemimize gelince, anjiografilerindeki sağ ve sol ASN ların karşılaştırılabilmesi için her iki orbitanın üst kenarı birleştirilerek (süperior ho-

(x) XV. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresinde sunuldu.

(xx) Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Kliniği Uzman Asistanı,

(xxx) Aynı Klinik Profesörü.

rizontal çizgi). bu doğruya orta hattın bir dik çizilmiştir. Sağ ve sol ASN lardan son çizilen dike birer dik inilmiştir. Bu iki dik arasında oluşabilecek farklılık ölçülerek kaydedilmiştir. Bu ölç-

çümlerin kontrolü, ayrıca, ASN larda süperior horizontal çizgiye inilen diklerin ölçülmesi ile de yapılmıştır. (Resim 1,2).

Resim f, Sağ ve sol ASN ların eşit olduğu bir olgunun anjiogramı.

Resim 2, Sol ASN nın sağa göre daha yüksek olduğunu saptadığımız bir olgunun anjiogramı.

VERİLER: Olgularımızın yaşa göre dağılımları tablo 1 de gösterilmiştir. Sağ ve sol ASN ların karşılaştırılmasının cinse göre dağılımları tablo 2 de belirlenmiştir. Olguların sağ veya sol elini kullanmaya göre dağılımları tablo 3 dedir.

İRDELEME: Sağ ve sol ASN ların değerlendirilmesi amacı ile kullandığımız, yöntem, süperior horizontal çizgi ile ilişkili olduğu için uygun olmayan veya hatalı denebilecek değişik açılardaki town pozisyonlarında bile hatalı değerlendirmelere maydan vermektedir. Çünkü değişen açılarda süperior

horizontal çizgi ile birlikte ASN larda birlikte yer değiştirecektir (Resim 3).

Olgularımızın 22 - 61 yaşları arasında bulunmasında şu faktörler göz önünde bulundurulmuştur. 22 yaş kafatası kemiklerinde süturların kapanmaya başladığı yaş olduğundan bu yaştan sonra kraniumun gelişimi durmuş olmaktadır (7). 61 yaşından sonra olgu alınmaması ile serebral aterosklerozun sıklıkla görüldüğü bu dönemlerde komplikasyon olasılığının yüksek olması nedeniyle digital kompresyonunu çok az sayıda olguya uygulanmış olması sonucudur.

Re im 3, Hatalı verilmiş town pozisyonundaki bir olgunun ASN larının değerlendirilmesi.

Tablo 1,70 olgudaki sağ ve sol ASN ların karşılaştırılmasının yaşa göre dağılımı.

Yaş grubu	ASN lar eşit	ASN solda yüksek	Toplam
22—31	11 (% 15,71)	12 (â 17 7,54)	23 (% 32,85)
32—41	7 (%10,0)	10 (%14, 28)	17 (% 24,29)
42—51	9 (% 12,85)	11 (% 15,72)	20 (% 82,57)
52—61	4 (% 5,72)	6 (% 8,57)	10 (% 14,29)
Toplam	31 (% 44,28)	39 (% 44,72)	70 (% 100,0)

$X^2 = 0,578$ olduğu için bu dağılım istatistiki açıdan anlamlıdır.

Tablo 2,70 olgudaki sağ ve sol ASN ların karşılaştırılmasının cinsle göre dağılımı.

Cins	ASN lar eşit	ASN solda yüksek	Toplam
Kadın	9 (% 12,85)	14 (% 20,0)	23 (% 32,85)
Erkek	22 (% 31,43)	25 (% 35,72)	47 (% 56,15)
Toplam	31 (% 44,28)	39 (% 55,72)	70 (100,0)

$X^2 = 0,367$ olduğundan du dağılım istatistiki açıdan anlamsızdır.

Tablo 3,70 olgudaki anjiyografik sylvian noktaların karşılaştırılmasının, sağ veya sol elini kullanmaya göre dağılımı.

	ASN lar eşit	ASN larda yüksek	Toplam
Sağ elini kul.	27 (% 38,57)	37 (% 52,85)	64 (% 91,42)
Sol elini kul.	4 (% 5,72)	2 (% 2,86)	6 (% 8,58).
Toplam	31 (% 44,28)	39 (% 55,72)	70 (% 100,0)

$X^2 = 1,332$ olduğundan bu dağılım istatistiki açıdan anlamlıdır.

Tablo 3 ün incelenmesinden de anlaşılacağı gibi sağ ve sol ASN ların karşılaştırılmasının, sağ veya sol elini kullanmaya göre dağılımında is-

tatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın bulunması, sol hemisferin sağa göre daha fazla görev üstlenmesi sonucudur, diyebiliriz.

SONUÇ:

Sağ ve sol ASN ların yukarıda sözü edilen yöntem ile karşılaştırılmasıyla sol hemisfer fonksiyonlarının, dolayısıyla gyruslarının hipertrofinin anjiyografik olarak saptanmasının olası

olduğu belirlenmiştir. Bu durum göz önüne alınarak serebral fonksiyonların araştırılmasında anjiyografik incelemelerin de yeri olabileceği kanısındayız.

SUMMARY:

COMPARATION OF RIGHT AND LEFT ANGIOGRAPHIC SYLVIAN POINT INNORMAL 70 ADULT CASES WHICH MADE VISUALISATION BILATERAL CAROTID SYSTEM

We have studied right and left angiographic sylvian point in 70 adult cases in Neurology Clinic of Atatürk University Medical School. These ca-

ses were normal and was applicated digital comparation on other carotid artery. We have compared our findings to the literature.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

- 1- Goldensohn, E. S., Appel, S.H., Scientific Approaches to Clinical Neurology. Lateralization of Human Cerebral Fonction. Vol. 1., Lea and Febiger Comp. philadelphia, 1977, p. 628-637.
- 2- Chusid, J. G., Correlative Neuroanatomy and Functional Neurology. 16 th. Edition, Lange Medical Publications. California, 1976, p. 211-215.
- 3- Merritt, H.H., A textbook of Neurology. Fifth Edition, Lea and Febiger, Philadelphia, 1974, p. 192.
- 4- Woltmann, H. W., Moersch, F. P., Clinical Examinations in Neurology. Mayo Clinic and Mayo Foundation. Forth Edition, W. B. Saunders Comp., Philadelphia, 1977, p. 219-229.
- 5- Adams, R. D., Victor, M., Principles of Neurology, Mc. Graw Hill Book Comp. New York 1977, p. 320.
- 6- Taveras, J. M., Wood, E. H. Diagnostic Neuroradiology, Vol. 2, Second Editon The Williams Wilkins comp. Baltimore, 1976, 610.
- 7- Taveras, J. M., Wood, E. H., Diagnostic Neuroradiology, Vol. 1. Second Edition, The Williams and Wilkins Comp. Baltimore 1976, p. 2-11.